ՊԱՐԵԳՄԱՆ

ՊԱՏՄԱՆ

Դուրս գնացած լրագրոց համար ծախքը խմբագրութեան վրայ է։

Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որեւիցէ գրութիւն խմբագիր—Տնօրէնին պիտի ուղղուի Կ. Պոլիս Բիզա փաշա եօղուրը, Շարդ Զարչըսը թիւ 37 Մասիսի գրասենեակը։

Ձանրու ծախքը չվճարուած նամակ չընդունուիր։

Զապտուած նամակ, յօդուած, եւայլն եւ չեն տրուիր։

40 ԹԱՐԱՁ

ՆԱԳԱԶՕՐԵԱՑ

40 ԹԱՐԱՁ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Կ. ՊՈԼԻՍ 1 ՅՈՒՆԻՍ

ԽՍԹՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Աւստրիոյ Ֆրանչիսկոս Յովսէփ կայսրն ինքնագիր նամակ մ'ուղղած է վեհ. Սուլթանին, յորում վերջինին ջերմապէս շնորհակալ կը լինի այն համակրանքից և ջերմ ընդունելութենէն, զոր Ն. Կ. Վեհափառութիւնն ըրաւ Ռոտոլֆ իշխանին և Սթէֆանի իշխանուհւոյն։ Այս կայսերական նամակին յոյժ մտերմական ոճը մեծ ուշադրութիւն գրաւած է, և անդ բացատրուած զգացմունք կը հաստատեն թէ, երկու դրացի և բարեկամ կայսրութեանց մէջև ապագայ յարաբերութիւնք մտերմական հանգամանք պիտի ունենան։ Կայսեր նամակն երկուշաբթի օրն հասած է մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպանատունն և այսօր կամ վաղը վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցուի ձեռամբ աւստրիական դեսպան Պ. Քալիչէյի։

Նախարարաց խորհուրդն երէկ Բ. Դուռն ի նիստ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Մեծ–Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշայի, և խորհրդակցութիւնք մինչև իրիկուն ուշ ատեն տեւեցին։

Դեսպանատան առաջին թարգմաններն երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցան Արտաքին գործոց նախարարութեան խորհրդական վսեմ. Ֆատեան Յարութիւն էֆէնտիի հետ։

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, ներում ստացող բանտարկելոց թիւն է 203, որք իրենց պատժոյն երեք չորրորդմասը կրած էին։

Վեհ. Սուլթանն, իւր ծննդեան տարեդարձին առթիւ, Էվգաֆի նախարար Փեամիլ փաշան իւր քով կոչել տալով, հրաման ըրաւ որպէս զի առատորէն հաց բաշխէ աղքատաց և չքաւոր իւլեմայից։

Յաւօք սրտի կ'իմանամք թէ վեհ. Սուլթանին անձնական դանձուն նախարար Գաղդեան վսեմ. Յակոբ էֆէնտի քանի մ'օրէ ի վեր անձնական տկարութեան պատճառաւ դուրս չելներ իւր բնակարանէն։ Վեհ. Սուլթանը Ն. Վսեմութեան հիւանդութիւնն իմանալով, հրաման ըրեր է որ կայսերական պալատան բժիշկներէն մին ամեն առաւօտ և իրիկուն Գաղդեան Յակոբ էֆէնտիի տունն երթալով՝ դարմանէ նորա հիւանդութիւնն։ Սակայն կ'ըսուի թէ Ն. Վսեմութիւնն սկսած է ապքինիլ, և թէ քանի մ'օրէն պիտի կրնայ յիւր պաշտօնատեղին երթալ։

Երբեմն Զէթինեէյի Օսմ. դրծակատար Ալէքս պէյ օտար լրագրաց գրքաննութեան սենեկին քարտուղար անուաներ է Անգլիերէն և Գերմաներէն լեզուաց համար։

Այն պատգամաւորութիւնն, որ վերջին օրերս Հավալէ ունեցողներուն կողմէ ողբագիր մը մատուցած էր վեհ. Սուլթանին, երեքշաբթի իրիկուն Բ. Դուռը գնաց Մեծ–Եպարքոս Բարձր. Սայիտ փաշային պատասխան մ'առնելու համար։ Մեծ–Եպարքոսութեան արաբողպետը ծանոյց պատգամաւորութեան թէ, պէտք է որ յառաջիկայ կիրակի օրը Բ. Դուռը ներկայանայ նախարարաց խորհրդոյ խորհրդակցութեան պահուն՝ իմանալու համար այն որոշումը, զոր կայսերական կառավարութիւնը պիտի տայ երկրական նախարարութեան կողմէ պատասխան ստանալէ յետոյ այն երկու աղերսագրոց, զորս պատգամաւորութիւնը մատուցած էր վեհ. Սուլթանին։

Յայտնի է թէ Բ. Դուռն, աւստրիական դեսպանին մատուցած իւր վերջին ծանուցագրին մէջ, յոյս կը յայտներ թէ Աւստրիա ոչ եւս պիտի պնդէ իւր այն կարծեաց վրայ թէ իւր առեւտրական դաշնագրերն 6 տարի եւս պայմանաժամ ունի, և թէ պիտի ընդունէր կայսերական կառավարութեան առաջարկած բարեփոխութիւնները։

Կ'ըսուի թէ աւստրիական դեսպանն՝ ի պատասխանի՝ ծանուցեր է Բ. Դրան թէ՝ իւր կառավարութիւնն անփոփոխ կը պահէ իւր կարծիքն, այսինքն կը պահանջէ որ Թուրքօ–Աւստրիական դաշնագիրը միշտ ի գործադրութեան մնայ, յայտնելով միանգամայն թէ պատրաստ է համաձայնիլ մաքսական սակագնոյն բարեփոխան վրայ, որոյ վերաքննութեան ժամանակն հասած է։

Կ'ըսուի թէ կայսերական կառավարութիւնը որոշած է Օսմ. բանակին համար երիվարներ գնել Ռուսիոյ մէջ, և մեծ գումար մը յատկացուցած է այս գործին։ Այս մըտօք հրահանգներ ղրկուած են Թրիմ բնակեալ Իսլամ մեծ կալուածատիրոջ մը, որ գնման գործողութիւնը կատարելու պաշտօն պիտի ունենայ։

Էնկիւրիի կուսակալը մայիս 29 թուով կը հեռագրէ ներքին գործոց նախարարութեան թէ, Պէյպազարի մէջ մինչև մէկ տարի ատաղձէն տուրք չառնուլ հրամայող կայսերական հրամանագիրը մեծ ուրախութիւն պատճառած է նահանգին բոլոր ժողովրդեան։

Թարիգ կը ծանուցանէ թէ, ծբխախոտի Ռէժիի ընկերութեան գործարանին մէջ գլանիկ շինող գործաւորք 10 ղրուշ օրական կ'ստանան և ամրան եղանակին մէջ օրը 14 ժամ կ'աշխատին։ Ցիշեալ գործաւորք քանիցս խնդրեր են Ռէժիի վարչութենէն որ իրենց օրականները վրայ փոքր յաւելում մ'ընելով դէթ 12ական ղրուշ վճարէ և կէս օրին քիչ մ'աւելի հանգիստ տայ իրենց։ Սակայն Ռէժիի վարչութիւնն այս աղաչանաց ունկն չդնելով, 250ի չափ գործաւորք նախընթաց օրը գործադուլ ըրեր և իրենց կողմէ պատգամաւորութիւն մը ղրկելով՝ պատասխան խնդրեր են իրենց պահանջանաց։ Թարիգ կը յուսայ թէ Ռէժիի վարչութիւնը պիտի փութայ գոհացում տալ այդ խեղճ գործաւորաց արդար պահանջմանց։

Առեւտրական դաշնագրաց նըկատմամբ, մի կողմէ Բ. Դրան և միւս կողմէ Ռուսական և Անգլիական դեսպանատանց միջեւ ծագած վիճաբանութիւնը փակուած է կայսերական կառավարութեան այն բացորոշ յայտարարութեան առջեւ թէ՝ չկրնար ինքզինք կապեալ համարել այն դաշնագրաց տրամադրութեամբ, որոց պայմանաժամը լրացած է։ Արտաքին գործոց նախարար Ասիմ փաշա, ռուսական և անգլիական դեսպանաց ուղղեալ իւր երկու ծանուցագրոց մէջ, կը հերքէ այն կարծիքը թէ՝ Բ. Դուռն իրաւունք չունի ազատօրէն գործելու տէրութեանց հետ իւր առեւտրական յարաբերութեանց մասին։ Նոյնպէս իբրեւ հակառակ միջազգային օրինաց մերժուած է այն առարկութիւն թէ՝ իւր առեւտրական յարաբերութիւնք պէտք է «ԷՔԷՔ–լաֆ» կոչուած դաշնագրոց վրայ հիմնեալ լինին։ Արդարեւ, կ'ըսէ Ասիմ փաշա, Բ. Դրան և մեծ տէրութեանց միջեւ կնքեալ առեւտրական դաշնագրերն ինքնին ջնջած են Թուրքիոյ առեւտրական յարաբերութեանց վերաբերեալ նախկին տրամադրութիւններն, և Բ. Դուռն ոչ եւս կապուած է «ԷՔԷՔ–լաֆ»ներով, զորս տէրութիւնք ուզած են սրբագրել նոր դաշնագրերով։

Գալով այն երկիւղներուն, զորս Անգլիոյ և Ռուսիոյ դեսպանք կը յայտնեն այն զեղծմանց նկատմամբ զորս «ամենէ նպաստաւորեալ ազգի» պայմանը կրնայ պատճառել, Ասիմ փաշա կ'ըսէ թէ այս երկիւղներ բնաւ հիմ չունին, որովհետեւ ո՛չ մին այն տէրութեանց, որոց առեւտրական դաշնագրաց պայմանաժամերը լրացած են, միւս տէրութիւններէն տարբեր կերպիւ վարմունք մը կրցած է ձեռք բերել։ Ընդհակառակն կայսերական կառավարութիւնն ամեն տէրութեանց համար անփոփոխ կը պահէ ըստ արժէքին 0/0ին 8 միակերպ մաքսատուրքը։ Ի վերջոյ Ասիմ փաշա կ'առաջարկէ առժամեայ պայմանագիր մը կնքել նման այն պայմանագրին, որոյ պայմանները ցոյց տրուած են Բ. Դրան 1883 գեկտ. 6 թուակիր շրջաբերականին մէջ։

Սոֆիայի պանքան 60,000 Օսմ. ոսկւոյ գումար մը փոխ տուած է Արեւելեան Ռումէլիի կառավարութեան։ Փիլիպէի համանուն լրագրին խօսքին նայելով, յիշեալ գումարն ինքնօրէն նահանգին մէջ երկրագործական պանքաներ հաստատելու պիտի ծառայէ։

Թարիգ կը ծանուցանէ թէ տրոց վարչութեան հին հաշուոց քննութեան միջոցին 2 միլիոն ղրուշի չափ գողութիւն մը յերեւան ելեր է։ Աւսաիկ ի՛նչպէս պատահած է այս գողութիւն։

1292ին Կիպրոսի հողային տուրքէն մէկ միլիոն այսչափ հազար ղրուշի թղթադրամ կը ղրկուի տրոց վարչութեան, բայց որովհետև նոյն միջոցին թղթադրամը ջընջելու հրաման եղած էր, տրոց վարչութիւնն ելմտական նախարարութեան կը հարցնէ թէ պէ՞տք է իբրև հասոյթ նշանակել տումարներուն մէջ, թէ ոչ ջնջեալ համարիլ յիշեալ թղթադրամն։ Ելմտական նախարարութիւնն ալ Բ. Դրան կը ծանուցանէ իրողութիւնը։ Բայց պատասխանն ուշանալով, մէջ տեղէն բաւական ժամանակ կ'անցնի և թղթադրամը կնքեալ կը մնայ։ Այս միջոցին, գաւառներէն ջնջուած թղթադրամներ կ'սկսին գալ։ Քանի մը խարդախ պաշտօնատարք այս առիթէն օգուտ քաղելով, Եիպրոսէն եկած թղթադրամն ոսկւոյ կը վերածեն և իրենց միջև կը բաժնեն։ Իրենց այս ակներև գողութիւնը ծածկելու համար գաւառներէն եկող ջընջուած թղթադրամներէն պէտք եղածին չափ թղթադրամ կը դնեն անոնց տեղ և ժամանակ անցնելէ յետոյ ելմտական պաշտօնատունը կը ղրկեն։ Յետոյ ջնջուած թղթադրամոց հաշիւներուն քննութեան միջոցին, գողութիւնն երեւան կ'ելնէ, և համարակալութեան դիւանի անդամ Նապի էֆէնտի մի առ մի կը յայտնէ գողութիւնն և անոր հեղինակներն։ Ցանցաւորք հարցաքննուած և տեղեկագիրը պետական խորհրդոյ յանձնուած է։ Թարիգ կը կարծէ թէ նոր գողութիւններ ալ կրնան երեւան ելնել, եթէ 1292 էն ասդին հաշիւները քննուին։

Մէմորիալ Տիպլոմաթիք լրագրին տեղեկութեանց նայելով, ահա՛ նչ է Բ. Դրան հետ սկսեալ բանակցութեանց արդի վիճակն՝ ի մասին Եգիպտական գործոց։

«Բ. Դուռն, Եգիպտական գործոց վրայ դեսպանախորհրդոյ մը մասնակցելու հրաւէր ստանալով անգլիական կառավարութենէն, պատասխանած էր թէ կ'ընդունէր այս հրաւէրը, պայմանաւ որ Եգիպտական խնդիրն ամբողջապէս քննուի դեսպանախորհրդոյ առջև։ Լորտ Կրանվիլ՝ Օսմանեան այս ծանուցագրին պատասխանելով, դիտել տուած է թէ այսչափ ընդարձակ իրաւասութիւններ ունեցող դեսպանախորհուրդ մը կրնայ միջազգային երկար վիճաբանութեանց առիթ լինել, և այս կերպիւ յապաղել Եգիպտոսի ելեւմտից ստիպողական խնդրոյն նկատմամբ տրուելիք որոշումներն։

«Օսմ. կառավարութիւնը դեռ չէ ծանուցած իւր վերջնական որոշումը, բայց բանակցութիւնք կը շարունակուէին։ Անգլիական կառավարութիւնն առաջարկեր է որ Բ. Դուռը գրաւէ կարմիր ծովու Եգիպտական նաւահանգիստներն և միանգամայն տեր լինի Սուտանի։ Սակայն ասոր փոխարէն խնդրեր է Բ. Դռնէն վաւերացնել և ի գործ դնել այն զիջումները, զորս թագուհւոյն կառավարութիւնը ըրած է Հապէշոց Յովհաննէս թագաւորին՝ Մասսվայի նաւահանգստին մէջ և ուրիշ կէտերու վրայ Հապէշաստանի վաճառականութեան ազատութիւնն ապահովելու նպատակաւ։»

Զէթինեէյէն կը գրեն թէ Նիքիթա իշխանը Վիէննա, Փարիզ, Լոնտրա երթալու ժամանակ Սոֆիա եւս պիտի հանդիպի՝ Ալէքսանդր իշխանին այցելութիւն տալու համար։

Գիզմարք իշխանն յունիս 7ին Պէրլին վերադարձեր է իւր ընտանեաց հետ, և երկաթուղւոյ կայարանին մէջ ժողովրդեան ծափահարութեամբք ընդունուեր է։

Թրիէսթէի թղթաբերն երէկ իրեկուն ժամ տասնին (Ը. Ե.) և Մարսիլիոյ թղթաբերն այս առաւօտ ժամ 9ին (Ը. Ե.) Դարդանէլէն անցան։

Գորտոն զօրավարին քոլրն իւր եղբօր ազատութեանն համար հանգանակութիւն մը բանալով, ցարդ յաջողած է 30,000 ոսկւոյ գումար մը հանգանակել։

Բէյրթա 9 յունիս.—Քանի մը տեղերէ կը ծանուցուի թէ, ընտրական նոր անկարգութիւնք ծագեր են, որք զինուորական միջամտութեան առիթ եղած են։ Մեռեալ և վիրաւորք կան։

Լոնտրա 5 յունիս.—Թայմզ լրագրոյ փարիզեան թղթակիցը՝ Պ. Պլովիճ՝ Եգիպտական գործոց վրայ երկար հեռագիր մ'ուղղած է առ Թայմզ։ Պ. Պլովիճի տուած կէտ պաշտօնական տեղեկութեանց նայելով, Լոնտրայի և Փարիզի կառավարութիւնք հետեւեալ երեք կէտերուն վրայ կը բանակցին այս պահուս. 1. Անգլիոյ զինուորական գրաւման տեւողութիւնն երեք տարւոյ մէջ սահմանափակել։ 2. Եգիպտական պարտուց դիւանն յանձնախումբի մը վերածել համարակալութեան դիւանի մը իրաւասութեամբ, և միանգամայն ոչ–անգլիացի պաշտօնատարներն ու պաշտօնեայները պահել իրենց պաշտօններուն մէջ։ 3. կառավարական նոր դրութիւն մը գտնել, որով Եգիպտոս առաւել ներկայացուցիչ ունենայ կառավարական ժողովոց մէջ։ Երկու կառավարութիւնք նմանապէս կը քընեն Եգիպտոսի ելմտական վիճակը՝ ճշգրտապէս վերահաս լինելու համար այն հասութիւց, որոց վրայ կը ընայ մարդ վստահիլ, և միանգամայն տեսնելու համար թէ այս հասոյթները պիտի բաւե՞ն նոր փոխառութենէն ծագում առնող յանձնառութիւնները կատարելու։

ՀԵՌԱԳՐԵՐ

Սոֆիա 11 յունիս.

Պէլկրատի պուլղարական գործակատար Պ. Կէչոֆ՝ Սերպիական վերջնագրոյն նկատմամբ հրահանգ խնդրած լինելով, պատասխան ստացաւ թէ դիւանագիտական յարաբերութիւնք խզուած էին Սերպիոյ հետ. հետեւապէս Պ. Կէչոֆ այսօր պարտաւորեցաւ մեկնիլ Պէլկրատէն։

Ասա կը հաստատուի թէ այժմ Պուլղարիա գտնուող Սերպիացի գաղթականք, որք թուով ընդ ամենն 40ի չափ են (պաշտօնական թիւ), երբէք չեն անցած սերպիական սահմանագիծը, թէ կարծեցեալ Պուլղար չարագործաց կողմէ Սերպիոյ հողին վրայ ի գործ դրուած ասպատակութեան վրայ ո՛չ ոք տեղեկութիւն ունի, եւ թէ հետեւապէս այս նկատմամբ Սերպիոյ տարածած բոլոր զրոյցները կատարեալապէս անհիմն են։

Սոֆիայի սերպիական գործակատարը՝ Պուլղար չարագործաց հրոսախմբերը նշանակելու եւ անոնց սերպիական սահմանագիծին ո՛ր կողմէն եւ ե՛րբ անցած լինելը ցոյց տալու հրաւիրուելով, չկրցաւ որ եւ է պատասխան տալ։

Թիմոք գետին աջ ափանց վրայ Սերպիացի գաղթականաց զետեղման լուրն եւս անհիմն է։

Արդ, մեծ զարմացում մը կը յայտնուի ասա այն ջանից համար, զոր Սերպիա կ'ընէ իրողութիւնները խեղաթիւրելու համար, եւ հանրային կարծիքը գրգռուած է Սերպիոյ ընթացքին պատճառաւ։ Ի բաց առեալ այս դէպքէն, կատարեալ անգորրութիւն կը տիրէ բովանդակ իշխանապետութեան մէջ։ Պուլղարիոյ կառավարութեան դիրքն հանդարտ, բայց անյողդողդ է, եւ կը հաւատան թէ յիշատակագիր մը կը պատրաստէ իրաց վիճակին վրայ։

Պէլկրատ 11 յունիս.

Պուլղարիոյ դիւանագիտական գործակատար Պ. Կէչոֆ այսօր Պէլկրատէն մեկնեցաւ իւր պաշտօնատարաց հետ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—o—

Մշոյ Սուրբ Կարապետի վանուց միաբանութիւնն, Ազգ. վարչութեան վերջին հրահանգաց համաձայն, ընդհ. քուէարկութեամբ առժամեայ տեղապահութեան կամ վանահայրութեան համար ընտրելեաց ցանկ մը պատրաստեր և յատուկ տեղեկագրով մը յԱզգայէն Պատրիարքարան ղրկեր է։ Աւսիկ յիշեալ ցանկին մէջ մնող եկեղեցականաց անունքը.

			քուէ
Մաղաքիա վարդ.	Օրմանեան		10
Ներսէս	„	Խաչատրեան	9
Յակոբ	„	Քալոյեան	9

Մեր ստացած մանաւոր տեղեկութեանց նայելով, Խառն Ժողովը իւր վերջին նստին մէջ Գեր. Օրմանեան Մաղաքիա վարդապետն ընտրեր է, բայց նորա ընտրութիւնը վաւերացնելէ առաջ ուզած է հաւանութիւնն ստանալ։ Եթէ Գեր. Մաղաքիա վարդապետ Օրմանեան ընդունի Մշոյ Ս. Կարապետի վանահայրութիւնն, յայնժամ բնական է և Սահմանադրութիւնն ալ կը պահանջէ որ խաչառ հրաժարի Կարնոյ առաջնորդութենէն։

Ղեւոնդ եպիսկոպոս Շիշմանեան Կիւրինէն հեռագրաւ խընդրած է Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօրմէն, որպէս զի Պիլէճիկ վերադառնալու հրաման շնորհէ, ուստից հեռացած էր երեք տարիէ ի վեր և կը թափառէր Կիլիկիոյ վիճակաց մէջ՝ Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին հովանաւորութեան ներքև։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը խառն ժողովոյ ուշադրութեան յանձներ է այս հեռագիրը։

Կը յուսանք թէ խառն ժողովն յիշեալ եպիսկոպոսին պահանջմանց վերջ տալու լաւագոյն միջոցը կը համարի Պոլիս կոչել զայն, մանաւանդ որ Պիլէճիկի ազգայինք շարունակ գանգատներ կը տեղացնեն Պատրիարքարան և Ղեւոնդ եպիսկոպոս ինք եւս դեռ քանի մ'ամիս առաջ հեռագրաւ հրաժարած էր Պիլէճիկի առաջնորդութենէն և վարչութիւնն ալ վերջին օրերս Պիլէճիկի մէջ տեսնուած կընթանալ հրաման արգիլելու համար, Սարաճեան Յովսէփ վարդապետը ղրկած էր հոն։

Արեւելք քանի մ'օր առաջ ծանուցած էր թէ երբեմն Կարնոյ առաջնորդ և այժմ Երուսաղիմայ վանուց Պատրիարքական փոխանորդ Վեհապետեան Գեր. Յարութիւն արքեպիսկոպոս Եաֆայի մէջ երուսաղեմի սեփական դեռնոց վրայ կալուածներ շինել կուտայ եղեր, իւր անձնականէն 5000 ոսկի ծախսելով։

Ստոյգ աղբիւրէ կը հաւաստեն մեզ թէ Յարութիւն Սրբազանի այդ ըրած ծախքն ո՛չ թէ 5000, այլ հազիւ 1,000 ոսկւոյ կը հասնի։

Երէկի և այս աւուր ֆրանսերէն լրագիրք սխալ տեղեկութիւն մը հրատարակած են, իբր թէ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր առաջարկութեամբ, որոշուեր է Ցէների Յունաց մեծ վարժարանին նման հոյակապ վարժարան մը կառուցանել հայ հասարակութեան ծախիւքն։

Կ'երեւի թէ կեդրոնական վարժարանի խնդիրն, որ դեռ սաղմնային վիճակի մէջ է, սխալ ծանուցուած է մեր օտարազգի պատպաշտօնակցաց։

Գոհութեամբ կ'իմանամք որ Թիֆլիսի Ուսումնասիրաց ընկերութիւնն, Ազգային Սահմանադրութեան տարեդարձի օրն, իւր ներկայացուցչաց ջանիւք յաջողած է 1,000 ղրուշ հաւաքել։

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

—

«ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ»

Ց—ՆԷ

—

Բովանդակութիւն. — Համառօտ պատմութիւն քաղաքական տնտեսութեան. — Ադերջանիկ երանիկ. — կատուի մը յիշատակարան. — Տաղարան. — Զուհաճեան և Յակոբեան։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԵՐԲԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼՂԱՐԻԱ

Սերպիոյ և Պուլղարիոյ միջեւ ծագած վէճը ծանր երեւոյթ մ'ըստացաւ։ Պուլղարիա չուզեց գոհացուցիչ պատասխան մը տալ Սերպիոյ վերջնագրոյն, թէպէտ Ռուսիա և Աւստրիա չափաւորութեան յորդորներ տուած էին Սոֆիայի կառավարութեան։ Սերպիա նախ կը պահանջէր որ Պուլղարիա անմիջապէս իւր հողէն արտաքսէ այն Սերպիացիներն, որք անցեալ տարւոյ սերբական ապստամբութեան մասնակցած և ապա Պուլղարիա ապաստանած էին. երկրորդ՝ կ'ուզէր որ թիմոք գետին աջ ափանց վերայ գտնուող զինուորական պահականոցը վերահաստատուի։ Սերպական վերջնագիրը կը յայտարարէր որ, եթէ երեք աւուր մէջ գոհացում չտրուէր, սերբական գործակատարը՝ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզելով՝ պիտի մեկնէր Սոֆիայէն։ Այս պայմանաժամ անցաւ առանց գոհացուցիչ պատասխանի, և Սերպիա 24 ժամու նոր պայմանաժամ մը տալէ յետոյ, որ նոյնպէս առանց պատասխանի անցաւ, ի գործ դրաւ իւր սպառնալիքն, որ ի սկզբան պաշտօնականերեւցած էր։ Սերպական գործակատար Պ. Սիմիչ երեքշաբթի առաւօտ հիւպատասանութիւնը դռները փակէլէ յետոյ, Սոֆիայէն մեկնեցաւ իւր պաշտօնատարաց հետ։ Նոյնպէս սեպտեմբերի անմիջապէս յետոյ, Պուլղարիոյ կառավարութիւն եւս հրաման ղրկեց իւր գործակատարին, որ հիւպատասանութիւնը դռնելը փակէլէ յետոյ, Սոֆիա վերադառնայ Պելկրատէն։

Սերպիա իւր պահանջմանց մէջ ծայրայեղութեան դիմելով, ծանր պատասխանատուութիւն մը հրաւիրած է իւր վրայ։ Ի՞նչ պիտի ընէ, եթէ Պուլղարիա յամառի իւր բռնած ընթացքին մէջ. մինթէ պաերա՞զմ պիտի հրատարակէ. օ՛չ անշուշտ, ըստ որում յայնժամ ո՛չ միայն Պուլղարիոյ, այլ գերիշխան տերութեան՝ Թուրքիոյ վրայ ևս յարձակած պիտի լինի։ Պալքանեան թերակղզւոյն խաղաղութեան սպառնացող այս վէճն, ինչպէս ըսինք, անցեալ տարւոյ սերբական ապստամբութենէն ծագում կ'առնու, որ չուտով զսպուեցաւ Միլան թագաւորին զօրաց ձեռամբ։ Սերբիա սրտմտութեամբ տեսաւ որ Պուլղարիա ապաստան տուած էր ապստամբապետաց, որք սերբական զօրքերէն մղուելով, յաղթած էին պուլղարական հողն անցնիլ։ Թիմոքի ապստամբեալ գաւառին մօտ յիշեալ ապստամբապետաց ներկայութիւնը մնայուն ըսպառնալիք մը նկատուեցաւ Սերբիոյ Թագաւորութեան համար. ուստի, Սերբիոյ Նախարարապետ Պ. Քրիսթիչ պահանջեց Պուլղարիոյ կառավարութենէն որ Սերբիոյ սահմանակից պուլղարական քաղաքներէն արտաքսէ զանոնք, որովհետեւ Նէկոթինի գաւառակին Սերբիացի գիւղացիք ծածուկ յարաբերութիւններ կը տածէին նոցա հետ։ Սոֆիայի կառավարութիւնն ունկն չդրաւ Սերբիոյ դիտողութեանց, պատասխանելով թէ իւր ընթացքը միշտ ուղիղ եղած էր։ Սակայն սերբական ազրիւրէ եկած զրոյցներու նայելով, ապրիլ 23ին խումբ մը Սերբիացի գաղթականք՝ դատարկաձիկ պուլղարաց հետ միանալով՝ Վրեթանիի կողմէ սերբական սահմանագլուխն անցեր և գիւղացիները ի զէն հրաւիրեր է Միլան Օպրենովիչի արքայական գերդաստանին դէմ։ Քանի մ'օր յետոյ ալ երկու ուրիշ հրոսախմբեր դարձեալ սերբական սահմանագլուխը բռնաբարեր են, մին նոյնպէս Վրեթանիի և միւսը Վրեթ-Նէկոթինի կողմէ։ Քաղաքապետին տունն հրոյ ճարակ եղեր է, և Զայչարցի Լազարէվիչ անուն ապստամբապետ մը յեղափոխական յայտարարութիւններ ցրուեր է սերբական գաւառաց մէջ և Լիւբա Եուրովիչ անուն պուլղար երեցը (բոբ) Սերբիացի գաղթականաց ապստամբելոցին օգնելու մտօք մարդիկ զինուորագրեր է Պուլղարիոյ մէջ։

Արտաքին գործոց նախարար Պ. Պալապանոֆ այս իրողութիւններն իմանալով, գոհացում տալ խոստացեր է, բայց Նախարարապետ Պ. Զանքոֆ՝—միշտ Սերբիացւոց խօսքին նայելով — յանկարծ Պրէյովայի սահմանագլխի պահականոցն խնդրեր երեւան հաներ է, զոր 1876 ին սերբական և Օսմ. զօրքերն ի միասին կը գրաւէին։ Պ. Զանքոֆ պահանջեր է որ պահականոցը պարպուի և Սերբիոյ մերժողական պատասխանին վրայ, հրաման տուեր է վիտինի քաղաքապետին զինու զօրութեան դիմել։ Պրէյովան գրաւող չորս սերբիացի զօրականք յետոյ նահանջեր են Պուլղարական զօրաց առջեւ։ Սերբիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Կարաշանին յունիս 3 ին Սոֆիայի կառավարութեան ծանուցագիր մ'ուղղեց, որ Պրէյովայի զինուորական գրաւման դէմ կը բողոքեր և Պուլղարական զօրաց մեկնումն ու Պրէյովայի պահականոցին յանձնումը կը պահանջեր։ Ծանուցագիրն նոյնպէս կը պնդէր որ սերբիացի գաղթականք հեռացուին սահմանագլուխէն։ Պուլղարիոյ կառավարութիւնն յունիս 7 ին պատասխանելով, բարեկամական համաձայնութեան մը յանգելու փորձ փորձեր է, յայտարարելով թէ պատրաստ է Պուլղարիա ապաստանեալ սերբիացի ապստամբաց ապագայ ընթացից պատասխանատուութիւնն ստանձնել, պայմանաւ որ վէճի նիւթ եղած երկիրը չեզոք վիճակի մէջ դրուի և Պրէյովա ո՛չ պիացի, ո՛չ ալ Պուլղար զօրք գրաւուի։ Պելկրատի կառավարութիւնն բացորոշապէս մերժեր առաջարկներն և իւր յիշատակարանին ամբողջապէս ընդունուելու[illegible]ը պնդեր է։ Պուլղարիա յայտարարեր է թէ հնար եղած ամենայն[illegible]ներն ըրած էր, և Սերբիոյ շադրութիւնն հրաւիրեր է[illegible] հանուր շահուց վրայ, [illegible] իրարու հետ միացնեն [illegible] ներն, և կռուոյ մը բոլոր հետեւանքները Սերբիոյ վրայ թողեր է։ Կ'ըսուի թէ Պ. Պալապանոֆ շրջաբերական մը մեծ տերութեանց պիտի ներկայէ իրաց վիճակն և Սերբիոյ վրայ պիտի թողու պատասխանատուութիւնն։ Այս առաւօտ Սոֆիայէն եկած հեռագիր մը, զոր մերայս աւուր թուով հրատարակած ենք, բոլորովին կը հերքէ այն ապատակութեան դէպքերը, զորս Սերբիա կը պնդէ թէ Պուլղար շարագործք և Սերբիացի գաղթականք ի միապին ի գործ դրած են Սերբիոյ հողին վրայ։

ԹՈՆՔԻՆ

Ապրիլ 3 թուով, Մեյյօ զօրավարը Ֆրանսայի ծովային գործոց նախարարութեան տեղեկագիր մը ուղղած է, յորում կը պատմէ թէ իւր հրամանատարութենէն [illegible] Թոնքինի խաղաղացման գործը մեծ յառաջդիմութիւն ըրած է։ Հանոյի կառավարիչն և գիւղերու բնակիչներն աջակցած են իրեն՝ ծովապատակութիւնը զսպելու համար։ Ցայտնի կերպիւ կը տեսնուի թէ, կ'ըսէ, Թոնքինի ժողովուրդը կ'սկսի Ֆրանսացւոց վրայ վստահութիւն ունենալ և հաւակրիլ, ըստ որում կը փափաքի ապահովութեամբ վերսկսիլ իւր աշխատութիւններն և իւր յոգնութեանց պտուղը վայելել։ Սորբէն Տէլթայի մէջ այլ եւս ծովասպատակութեան ցանցառ և թեթեւ դէպքեր միայն կը պատահին, և նաւարկութիւնը բոլորովին ապահով է։

Հանոյի բնակիչներն իրենց քաղաքը վերադարձած են, ուր իրենց տուները կը վերաշինեն, ճանբայներն ու թուփերը կը նորոգեն և ամենամեծ գործունէութիւն ցոյց կուտան պատերազմին հետքերը ջնջելու համար։

Պաղ-Նինհի անկումը գործոց ընդհանուր վերսկսման նշան եղած է։ Հանոյի մէջ մեծաքանակ ապրանք կայ, շուկայներն իրենց նախկին գործունէութիւնը վերստացած և մաքսատան հասոյթներն աւելնալու վրայ են։

Նինհ-Պինհի նահանգին մէջ դեռ անդորրութիւնը բոլորովին գոհացուցիչ չէ, Թանհ-Հոայի դրացութեան պատճառաւ։

ԱՄԵՐԻԿԱ

Նիւ-Եորք 8 յունիս։ — Ֆիլատելֆիայի մէջ Ազգային հանրապետական ընդդէմ [illegible] արշաւանաց։ Նոյնպէս [illegible]ր են վեհ. Սուլթանին [illegible]այացուցչին բացատրել [illegible] անգատներն ընդդէմ եգիպտական կառավարչաց և խտվին։

[illegible] Ֆրանսայի [illegible]եկամութիւնն, ինչպէս կ'ըսեր Ֆրէնսիւէ Ռէվէ՝ հանդիսին մէջ հրատարակեալ յօդուածին հեղինակը։ Բէլ—Մէլ—կաղեթի խօսքին նայելով, Անգլիա պէտք է խնամով մշակէ Գերմանիոյ բարեկամութիւնն, որոյ շահերն հակառակ չեն անգլիական շահուց, և որոյ ընթացքը տիպար մ'է բոլոր տերութեանց համար։

Փարիզ 7 յունիս. —Հիւէէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Ֆրանսայի և Աննամի միջեւ խաղաղութեան դաշնագիրը կնքուած է, որ կը տրամադրէ թէ Ֆրանսա Աննամի և Թոնքինի մէջ իւր ուզած կէտերը պիտի գրաւէ զօրօք։ Քոչինչինի մաքսական դրութեան նման մաքսական դրութիւն մը կը հաստատէ և կը սահմանէ այն հատուցումները, զորս Աննամ պիտի վճարէ կամոլիկ առաքելութեանց, ի փոխարէն այն կեղեքմանց զորս նոքա կրեցին վերջին պատերազմին ժամանակ։

Բեռդրսպուրկ 7 յունիս։ — կը ծանուցուի թէ եգիպտական դեսպանախորհրդոյ մէջ Լոնտրայի ռուսական դեսպան Պ. Սէմէլ՝ ռուսական պատուիրակ պիտի լինի։ Դեսպանն ի մօտոյ Բեռդրսպուրկ կ'սպասուի դեսպանախորհրդոյ մասին հարկ եղած հրահանգներն ստանալու համար արտաքին գործոց նախարարութենէն։

Մոսկուա 7 յունիս. —Մոսկուայի կաղէթա, որոյ տնօրէնն է հանրածանօթ Պ. Քաթքով, սրտայոյզ յօդուած մը հրատարակած է Ռուսիոյ աշխարհավարութեան վրայ ի կեդրոնական Ասիա։ Ռուսական լրագիրը կ'ըսէ թէ Մերվի գրաւումն անհրաժեշտ կը կացուցանէ որ Ռուսիա իւր երկրին հետ միացուցանէ Մուրղապի հովիտն հանդերձ Պալքի դաւառով, ինչպէս նաև Հէրաթի դաւառին մէկ մասը։ Ռուսիա, կը յարէ Մոսկուայի կաղէթը, բնաւ այլ չունի Անգլիական Հնդկաստանի, բայց կ'ուզէ խաղաղական յարաբերութիւններ տածել Աֆղանստանայ հետ, և այս արդիւնքը չկրնար ձեռք բերուիլ, բայց միայն եթէ Անգլիա Ինդոս գետին և Հիմալայա լերան բնական սահմանագլուխներով չտանայ, այսինքն ետ քաշուի Աֆղանստանէն։

Լոնտրա 8 յունիս. —Երեսփոխանական ժողովոյ երեկի նստին մէջ, հաղորդ[illegible] գոհացուցիչ տեղեկութիւնս Հայաստանի մէջ Հուէթ ծովապետին պաշտօնին կը վերաբերի, որ Ատուայէն մայիս 18 թուով կը ծանուցաներ թէ դեռ չէր տեսած Հայաստանի թագաւորը, բայց կը յուսար տեսնել ապրիլ 20 ին և կարգադրութեան մը հասնիլ Գասպարի օգնութեան համար։ Գահիրէէն առ Տէյլի Թէլէկրաֆ ուղղեալ նամակ մը կը ծանուցանէ թէ, Հուէթ ծովապետը մայիս 20 էն յետոյ տեսակցութիւն մ'ունեցեր է Ցովհաննէս թագաւորին հետ, և իւր փափաքած բանը ձեռք բերելէ յետոյ, անմիջապէս ճանբայ ելեր է Սուաքիմ վերադառնալու համար։

Լոնտրա 8 յունիս. —Օպսերվըր լրագիրը կը գրէ. "Եթէ մեր տեղեկութիւնք ճիշդ են, անգլիական կառավարութիւնն արդէն սկզբամբ ընդունած է Հգիպտոսի մէջ բազմապատիկ հսկողութեան մը հաստատումն և զինուորական գրաւման տեւողութեան սահմանաւորումը։ Այս պահուս վիճաբանութիւնը տեղի կունենայ նոյն իսկ զինուորական գրաւման տեւողութեան և այն մարմնոյն կազմութեան վրայ, որ միջազգային հսկողութիւնն ի գործ դնելու պաշտօնը պիտի ստանձնէ"։

Օպսերվը միշտ կը յուսայ թէ կարգադրութիւն մը չպիտի կնքուի. բայց եթէ իւր նախատեսութիւնք չիրականան, կը կարծէ թէ խորհրդարանին պարտքն է մերժել զայն՝ առանց հոգ ընելու այն հետեւանքները, զորս կրնայ ունենալ այս մերժում։ Օպսերվը կը կարծէ թէ մինչև երեկ դեսպանախորհրդոյ նկատմամբ Ֆրանսայի հետ փոխանակեալ զեկուցմունք այն կէտին չէին հասած որ Պ. կլատսթընի կարենայ վաղը պատասխանել Պ. Պուրքի հարցման։

Լորտ Կրանվիլ Պ. վատինկթընի ըրած զեկուցմանց մէջ յստակապէս հակցուց թէ ոչ մի որոշում վերջնական պիտի լինի խորհրդարանին հաւանութիւնն ստանալէ առաջ։

Մէմորիալ Տիբլոմաթիք լրագիրը կը կարծէ գիտնալ թէ Սուտանի Սուտ Մարգարէն և Օսման Տիքնա յայտարարեր են թէ պատրաստ են ուղղակի կարգադրութեան մը մտնելու Բ. Դրան հետ, առանց որ և է օտար միջամտու-

ԿԷԼԻՊՕԼՈՒԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կէլիպոլու, 28 մայիս 1884

. . . Խմբագրապետ Տէր,

Այս օրերս դարձեալ Պուլղարիոյ այլ եւ այլ կողմերէն եւ գլխաւորապէս Փիլիպէի վիճակներէն բազմաթիւ գաղթականք աստ կը դիմեն Կէլիպոլուի նեղուցէն Անատոլու անցնելու համար, եւ տեղւոյս կառավարութեան հրահանգաց համեմատ անդ կը տեղաւորուին. սակայն ցաւ է ըսել որ այդ գաղթականք իւրեանց մէջ կը պարունակեն նաեւ բարեխնամ կառավարութեան գժգոհութիւն առթող տարրեր, որք ինքնս կը հաստատեն թէ՝ տեղացւոց եւ թէ՝ մանաւանդ ճանապարհորդաց, որք առեւտրոյ նպատակաւ այն կողմերը (Պիղայի գաւառ) կ'երթեւեկեն տօնավաճառներու առթիւ։

Ներկայ թուականէս 12 օր առաջ երկու Չերքէզ սպանուեցան, որք թէպէտ եւ ոճրագործաց նման գաղթականներ էին, սակայն ունէին հաստատուն բնակութիւն, որով եւ նոտական կեանք։ Կէլիպոլուի կառավարիչնը թէ եւ անտարբեր չկեցաւ ոճրագործները դտնելու մասին, բայց ցարդ չեն բռնուած, եւ տարակուսելի է որ ակէ վերջն ալ բռնուին, վասն զի փախուստ տուած են ոճրագործներն անտառախիտ վայրաց մէջ, ուր հազարաւորք կարող են թաքչիլ անյայտ։

Դարձեալ երեք օր առաջ նոյն վիճակին վերաբերող Լապսէքի կոչուած գիւղէն (տեղէս 1 ժամ հեռու Պասալուի եզերաց վրայ) 1/2 ժամ հեռու յոյն հովիւ մը գնտակահար եղաւ, որոյ մասին կը պատմեն թէ մի քանի գաղթականք վրան յարձակելով, նոյնիսկ զամբիկը (գըսրաք) փախցնել ուզած են, բայց տեսնելով որ միւսն ոտքն շղթայ (քէօստէկ) դրած է եւ քակելն անկարելի է, կ'ստիպեն գովիւն, որ բանալին իւրեանց յանձէ. նա երբ կ'առարկէ թէ բանալին իւր քով չէ, աւազակներէն մին կրակ կ'ընէ հովուին վերայ, որ բերնէն կը զարնուի. ոճրագործք կը փախչին անտառս եւ վիրաւորը կը բերեն ասա կառավարութեան հիւանդանոցը դրման. նորա վիճակն յուսահատական չմուիր։

Ահա այս տխուր դէպքերը տեղւոյս Միւթէսարիֆի ուշադրութիւնը գրաւած լինելով կ'ըսուի թէ ոստիկան հրաման ըրած է այլ եւս թող չտալ Պիղայի գաւառն երթալ, ուր արդէն գաղթականաց թիւն 30,000էն ալի կը հաշուի, որք կրնան տեղւոյն խաղաղ, աշխատասէր եւ միանգամայն տիրասէր ժողովրդոց հանդիսանալ վրդովել։ Սոյն կարգադրութիւնն եթէ իրաւի ստոյգ է, Անատոլուի ժողովրդք պարտին երախտապարտ լինիլ այս իմաստուն եւ հեռատես կարգադրութեան հեղինակին։

ԹԵՐԹՕՆ ՄԱԱՍԻՍԻ

(16)

ՖՕՐԹԻՆԷ ՏԻՒ ՊՈՒԱՆՕՊԷ

ԳԱՂՏՆԻՔ ՆՈՐ ՓԱՐԻԶԻ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱԿԱՌՔԸ

Ը.

Թեատրը Բէն-ոբ-Պլան, որ իւր հուժկու բարեկամուհւոյն չափ զգայուն չէր։

— Ծերո՛ւկս, ըսածին ականջ մի կախեր, և սկսէ՛, մրմռաց Էքո-լորդէոր։

— Աւասիկ, տիկնայք, ըսաւ քարայատակներու եւրաժիշտն իւր կիթառը զարնելով, որ ողորմագին ձայն մը հանեց։

Եղէ-ոեան պարոնդէոը գարշելի և անճահ երգ մ'էր, զոր անանուն հեղինակ մը գրած էր Պրէա զօրապետին մարդասպաններու գլխատութեան վրայ, և զոր, քսան տարի վերջ, գողերը կ'երգէին դեռ իրենց աղտեղի որջերուն մէջ։

Մարդը կերկերեալ ձայնով մ'երգել սկսաւ մարդասպաններու սոյն մարգոյէն։

— Ցիրաւի աղուոր երգ մ'է, ըսաւ Բէն-ոբ-Պլան, երբ առաջին տունն աւարտեց. շարունակէ՛, ծերուկ, խիստ հրահանգիչ կը գտնեմ։

Շնչապառ նուագածուն, դէմքը ժաղ Գրամպարի գարձնելով, երկրորդ տան անցաւ։

Կարծես սոյն բառաստեղծութիւնը մասնաւորապէս գրուած էր, որպէս զի սոյն կապլիոնին մէջ երգուի. թէեւ սոյն թէնօրին շլշեալ ձայնը շատ հեռուն չէր երթար, այսու հանդերձ մօտակայ սեղաններուն առաջ նստողներէն ոմանք ծափահարեցին։

— Մրմռնէ զարնողը գմեզ լաւ կը գուարճացնէ, ըսաւ գինով մը։

Մարդը գոհունակութեան սոյն նշաններէն քաջալերեալ, երգողդ տան անցաւ, սա բառերն արտասանելէ վերջ.

— Այս տունը կանանց համար կ'երգեմ, որովհետեւ խիստ սրտայոյզ է։

— Լա՛ւ, ծերմակ ղ-ոբդ գնէ և երկու ֆնոգդ վերցուր, ըսաւ յանկարծ Էքո-լորդէոր, որ սոյն տան մէջ կառավարտի խոշոր դանակին վրայ խօսուիլը լսելով, գունաթափ եղած էր։

— Կեցցե՛ս, գոչեց ապսէնթ խմողներու խումբը նուագածուին։

Բէն-ոբ-Պլան շուրթերը կը խածնէր, Ամանտա կը ծիծաղէր, գալով Ֆէմիի, չէր ստած բնաւ երբ ըսած էր թէ սիրտը պիտի շարժէր։

Իւր թանձր այտերէն վար արտասուքներ կը գլորէին Անգլիացւոց փողոցի առուակին նման, սնգոյրի փշուրներ հետ քշելով։

Արցունքին գոյնը սեւ էր։

— Զորրորդին անցիր, ճչեց խարտիչուհին։

Նուագածուն, առանց մէկ մ'ալ ըսել տալու, պիտի շարունակէր, երբ գինեպանը նրբանցքէն ներս նետուեցաւ, և թշուառ մարդուն օձիքէն բռնելով, որ ձեռքին մէջ մնաց.

— Ի՞նչ, խանութս գոցել տալու համար ֆոոոբ-ներէն լրծո՞ն կ'ստանաս, գոչեց սպառնալից դիմօք. սա թշուառականին նայեցէք, անօժութենէն բերանը կը հոտի, և եկեր պատուաւոր տան մը մէջ քաղաքականութեան վրայ երգ կ'երգէ. օ՛ն, -ննէնշ ժնոոդ, -ոդէրդ կնոոդ ղրէ, ապա թէ ոչ գքեզ դուրս հանելու համար, ֆոոոբ կը կանչեմ։

Մարդը սոյն հրամանը կրկնել չտուաւ. կիթառը բաղկին տակ առաւ, և անմիջապէս դռնէն դուրս ելաւ, առանց մինչեւ իսկ գաւաթի մ'օղին պարպելու, և գրպանը դնելու այն սուերը, զոր ի նշան գոհունակութեան չնորհած էին իրեն։

Սրահին մէջ մէկ քանի մրմունջներ բարձրացան, բայց ոչ ոք համարձակեցաւ գանգատիլ։

Սոյն մանրիպին մէջ նմանօրինակ տեսարաններ սովորական բան էին. բաց աստի, ոչ ոք կ'ուզեր որ ոստիկաններ կապլիոնը մտնէին։

— Քեզ չըսի՞ որ ֆոոոբ չէր, մրմռաց ժաղ։

— Ցայտնի չէ, ըսաւ Բէն-ոբ-Պլան։

— Ի՞նչ բան կասկած կ'ազդէ քեզ։

— Կ-ոոբը չժողվեց, այնպէս դնաց։

— Իրաւ է, այդ բանը տարօրինակ է. բաց աստի, աչքերը միշտ Էքո-ոնկոդ էր, մրմռաց Էքո-լորդէոր. արդեօք Դաս-Տէ բէբո՞ն ոոոոս զիս...

— Տղայութիւն պէտք չէ, եթէ այդպէս եղած լինէր, մինչեւ հիմա քեզ յեոոտ անցոոցած և ծակը դրած կը լինէին. միայն թէ թաղին բոլոր նուագածուները կը ճանչեմ, և բնաւ չեմ տեսեր զայս. ֆոոոբներն որքան ալ ֆոնոոդրոոն, ինձ չեն կրնար նշեցնել. հատ մը միայն կայ որ խիստ վարպետորդի է, բայց այժմ Բոնբինի (1) մէջ չէ, ֆոոոբ դոոոս դրօկեոչի մ'նոն էնոոլ- համար Ամերիկա դնացած է, և կ'ըսուի թէ հոն էլ-էջ կեբեբ են։

— Գոոոբ՞ն, ըսաւ Էքո-լորդէոր դողդողալով։

— Այո՛, Գոոոբ-ն. եթէ դար և էնբ քու գործերուդ մէջ էօրեր, կ-ուէիդ կոոդ մը չեմ տար։

— Տե՛ս, միւս երկուքն ալ կեթնէ նէ դնեն։

Արդարեւ բադէն հագնող երկու մարդիկն, որք սրահին միւս ծայրը սեղանի մ'առաջ նստած էին, անշուշտ մեկնած էին։

— Ի միասին եկան և ի միասին կերթան, յարեց Ֆէմիի հոմանին. այս բանս կասկածելի է, դուրս ելած ժամանակ ալբերնի ղրբ բանոլը եմք։

— Աւասիկ Թ-ֆոոյնէն, ըսաւ Ամանտա։

Դարշելի ստահակը նրբանցքէն ներս մտած էր և պատերուն երկայնութեամբ կը սողոսկէր երկու մարդերուն քով երթալու համար, զորս հեռուէն նկատած էր։

Նախ տիկինները բարեւեց, որք տեղ բացին իրեն, որով խարտիչուհւոյն և հսկայ կնոջ մէջ տեղ նստաւ։

— Ինչո՞ւ դմեզ սպասեցուցիր, անէնշ ոբմոդ, հարցուց ժաղ տմարդօրէն։

— Ցանցանքն իմս չէ, վարպետ, պատասխանեց ստահակն հանդարտօրէն. բարեկամ մը տեսայ, որ Էքո-ինկո-, և նպարավաճառի մը խանութին դուրսի կողմէն համբոյր ընելու գնացինք. աւասիկ երկու չնչ անիսօղի բերի սոյն տիկնանց։

— Բէէը շատ հաճոյակատար է, գոչեց Ֆէմի, որ անիսօղիին վրայ խելք կը թռցնէր։

Ամանտա լուռ կեցաւ. Էքո-լորդէոր աչերն անոր վրայ յառած էր։

— Ադոր վրայ վերջը կը խօսինք, ըսաւ Բէն-ոբ-Պլան, ճոճին և չէն ոբմոդին եոէն էնոոդ պատմէ տեսնենք։

— Կէն ոբմոդն Ալպու փողոց, 75 թիւ տունը կը բնակի. ճոճը մինչեւ Մաժէնթա պղոտային անկիւնն անոր ուղեկցեցաւ, և բաժնուելէ առաջ, այցաքարտ մը տուաւ անոր. սոյն աղջիկը ծաղկագործ է, վեցերորդ գատիկոնը կը բնակի, և պարկեշտութիւն կը ծախէ. իւր վրայ տեղեկութիւններ քաղելու համար դրացուհիներէն միոյն հետ տեսնուեցայ, որ արդուզարդի վաճառողուհի է, և ձեռքէն եկած չարիքն հասցընել կ'ուզէ անոր. ահա ըսելիքս, կարծեմ տուած աշխատութիւնս հինգ ֆրանկ կ'արժէ. տէ՛, ֆնոոբ-ժամանակ է։

Բէն-ոբ-Պլան հինգ ֆրանգնոց մը հանեց, զոր Թ-ֆոոյնէոի տուաւ. ստահակն անմիջապէս անհետ ըրաւ զայն իւր գրպանին մէջ։

— Էքո-լորդէոր, սոյն աղջկան հետ դանուող հոմը զքեզ ո՞րքան աղեկ չէնէ։

— Ի՞նչ, միլիոնատէ՞ր էր որ ժաղը ոդէր, գոչեց Բէն-ոբ-Պլան։

(Շարունակելի)

(1) Բոնբին արկոտեան բարբառով փարիզ կը նշանակէ։ Ս. Թ.

Կէլիսօլուի վիճակին ճանապարհները չինելոյ գործը փութով յառաջ կը տարուի եւ ազգական ընակչաց իւրաքանչիւր տարին իրեն բաղմամարդութեան համաձայն կը վճարէ իւրեան բաժին ինկած պարտքն։

Այս տարի գաւառիս հունձքերն առատ արդիւնք կը խոստանան, եթէ այս օրեր երկինք կշտօրէն մի անձրեւ տայ։ Երէկ թէեւ 12 ժամուան տեւողութեամբ տեղաց, սակայն երկիրը տակաւին զիւր ծարաւը չէ յագեցուցած։ ուստի մարդիկ սկսած են այլ եւ այլ տեղեր կրօնական միահամուռ աղաղողութեամբը երկնից կամքը բաղխել (ազնիւ Ասոդկի ականջը խօսի)։

Շատ օգտակար եւ զուարճալի է երբեմն ընութեան վրայ խօսիլ։ այն ինչ երկնից կամքն անձրեւներու կաթիլներ կը զրանայ ցորեանի վիզ-ծուռ հասկերուն, երկրի վերայ ծուռ ընչաքաղաքն իւր անդունդ բանալով մարդոց կը մատակարարէ անթիւ ձկունք (փալամուտ), որք երեք օրէ ի վեր ատ եւ անդ առատօրէն կորսացուին ձկնորսաց ձեռամբ։

Նախակ վերջացնելուս պահուն լսեցի թէ գաղթականք պիտի զբաղուին Ղոնեայի կողմերը։ Տա՛յր երկինք, որ այն տեղերէն եւս նմանօրինակ ոճրագործութեան լուրեր չլսուէին։

* * *

ԳԻՏԱԿԱՆ

—o—

ՀՐԱՏ ՄՈԼՈՐԱԿԻՆ ԱՐԲԱՆԵԱԿՆԵՐՆ

Եօթը տարիէ ի վեր Հրատ (*) մոլորակին երկու արբանեակներ ունենալը ճանչուած է։ Բայց այսու ամենայնիւ զարմանօք տեսած եմ թէ մեր յարգոյ ազգայիններէն շատեր, անշուշտ գիտութեամբ զբաղող անձինքն կ'ուզեմ ըսել, յիշեալ մոլորակին բոլորտիքը շրջող արբանեակաց գոյութիւնն կ'անդիտեն, և աւելի զարմանալին այն է թէ ասկէ մի քանի տարի յառաջ աթենեարգրութեան վրայ տպուած մի հայերէն մատեան Հրատայ արբանեակներն բացարձակապէս չյիշեր, կարծես թէ նոյն մոլորակն յիշեալ փոքր մարմիններէն զրկեալ ըլլար։ Ահա այս պատճառաւ է որ ներկայ յօդուածովս կ'ուզեմ Հրատ մոլորակին արբանեկաց վրայ խօսիլ՝ ծանօթացնելու համար զանոնք մեր յարգոյ ընթերցողաց։

Գիտենք որ մոլորակք կը կոչուին այն երկնային մարմիններն, որք հաստատուն աստեղաց պէս իրենք իրենցմէ լոյս չունին, ու Արեգակէն կը լուսաւորուին, ամենեւին չեն պլպլար և կամ քիչ կը պլպլան, տեսանելի տրամագիծներ կը ներկայացնեն և երկնքի վրայ սեպհական շարժմամբ մ'ալ վարեալ են, (արեւմուտքէն արեւելք) հետեւելով նաև օրական շարժման (արեւելքէն արեւմուտք)։

Մոլորակներն Արեգական բոլորտիքը հետեւեալ կարգաւ կը դառնան. փայլածու, Արուսեակ, Երկիր, Հրատ, Լուսնթագ, Երեւակ, Ուրանոս և Նեպտուն։ Ուրեմն այժմ ծանօթ գլխաւոր մոլորակք ութ հատ են, որովհետև Հրատայ և Լուսնթագին մէջ տեղն կը գտնուին ուրիշ փոքր մոլորակներ, որոնց թիւը այժմ մինչև 234 ի հասած է և որք միայն հեռադիտակաւ կը տեսնուին։

Ինչպէս որ մոլորակք Արեգական բոլորտիքը կը շրջին, այնպէս ալ իրենցմէ աւելի փոքր մոլորակներ իրենց շուրջը կը շրջին ու կը կոչուին արբանեակ։ Ցայտնի է որ այս արբանեակներն ալ իրենց գլխաւոր մոլորակին հետ միատեղ Արեգական շուրջն կը թաւալին։

Արեգակն իւր բոլորտիքը շրջող մոլորակներուն ու արբանեակներուն հետ միատեղ դրութիւն մը կը կազմէ որ Աբէթ-Ռոյէն կը կոչուի։ Այժմեան աստեղագէտք անանկ կ'ընդունին որ երկնից համայն ընդարձակութեան վերայ սփռեալ աստեղք, նոյնպէս մոլորակաց խմբի մը կեդրոնին վերայ կը գտնուին, որք զատ զատ արեգականային դրութիւններ են. ուրեմն որչափ հաստատուն աստղ կայ, այնչափ ալ մոլորակային դրութիւն կայ։

Հրատ մոլորակին արբանեկաց գիւտն, կ'ըսէ ողբացեալն Լըվերիէ գաղղիացի աշխարհահռչակ աստեղագէտը, վերջինդարեան աստեղագիտութեան ամենափայլուն գիւտերէն մին կրնայ համարուիլ։

Եւ յիրաւի Հրատայ երկու արբանեկաց գիւտն մեզ ժամանակակից գիւտերուն մենահեծաքրքրականն ու նշանաւորն է։

1877 տարին աստեղագիտութեան մէջ նշանաւոր էր, այն ամենամեծ մօտաւորութեան համար, զոր Հրատ մոլորակն պիտի ստանար Երկրիս նկատմամբ։ Ցիշեալ երկու մոլորակաց, հանդիպութիւնն որոշուած էր նոյն տարւոյն 20 սեպտեմբերին։

Վաշինկթոնի նաւային դիտարանին աստեղագէտն Ասաֆ Հալ ուսուցիչն, Հրատայ Երկրիս նկատմամբ ստանալիք այս մեծ մօտաւորութենէն օգտուելու քաղել ուզելով, նոյն մոլորակն յիշեալ դիտարանին հսկայ հեռադէտովն ուշի ուշով զննելու ձեռնարկեց։

Այս առթիւ յիշեալ գիտնականն երաւամբ ինքնիրեն կ'ըսէր որ, թէպէտ և բազում զննչաց Հրատայ բոլորտիքը դարձող արբանեակներ փնտռելու և գտնելու մասին յոյսերնին պարապ ելած էր, այսուամենայնիւ, այս բաւական պատճառ մը չէր նոյն խուզարկութենէն ետ կենալու և նոյն ժամանակուան ամենայայտնի պարագային առանց օգուտ քաղելով անցնելու. որովհետեւ այս պարագայն Հրատայ բոլորտիքը դարձող արբանեկաց զննութիւնն առանձին կերպիւ նպաստաւոր կը կացուցանէր։

Արդ, յիշեալ գիտնականն 1877 տարւոյն օգոստոս ամսուան առաջին գիշերներէն զննութեան սկսաւ։ Հրատ մոլորակին մօտակայքը կարի դիւրութեամբ խուզարկեց և մոլորակին առաւելագոյն լուսաւորութենէն չնեղուելու համար զայն ծածկեց և կամ դիտակին ասպարէզէն դուրս պահելու աշխատեցաւ, այնպէս որ անոր մօտակայքը գտնուող արբանեկի մը ամենաթեթեւ հետաց նաեւ կարենայ հաստ լինիլ։

Ցիշեալ զննութեանց առաջին գիշերները շատ ամուլ եղան, այնպէս որ՝ աստեղագէտն Հալ, իւր խուզարկութիւնքն յառաջ մղելու ձեռնարկէն ետ կենալու պատրաստուեցաւ, երբ տիկին Հալ, որ իւր ամուսնոյն քարտուղարն էր, բուռն կերպիւ աղաչեց անոր որ գոնէ էնչ ս'եռս իւր զննութիւնը շարունակէ։ Այս դէպքս տեղի կ'ունենար 1877 օգոստ. 11ին։ Արդ, Պ. Հալ՝ իւր կնոջ խօսքին անսալով՝ հաւասարաչափ դիտակին առջեւ անցաւ ու վերստին զննութեան ըսկըսաւ։ Անընդհատ երեք ժամ զննութենէ յետոյ Հալին այնպէս երեւցաւ թէ դիտակին ասպարէզին մէջ լուսաւոր փոքր մարմին մը կը տեսնուէր, որուն վրայ իւր սիրտն ուժգնապէս բաբախել սկսաւ։ Բայց հաղիւ թէ յիշեալ գիտնականը նոյն լուսաւոր փոքր կէտին իրականութեան վրայ հաւաստի եղած էր, և ահա բոթամաթ կոչուած գեղեն ամբարձող մշուշ մը իւր զընութիւնը դադրեցնել ստիպեց։ Հետեւեալ գիշերները կարծես թէ դիտամբ երկինք իւր ամպամածութիւնը կը շարունակէր։ Վերջապէս 5 օր ետքը, այսինքն օգոստ. 16ին, երկինք վերստին պայծառացած ըլլալով, աստեղագէտն անմիջապէս իւր դիտակին վազեց և վերստին գտաւ յիշեալ լուսաւոր փոքր կէտը զոր այլ եւս չկորսնցուց և երկու ժամու զննութեամբ ստուգեց թէ մոլորակին հետ միատեղ երկնից վերայ կը տեղափոխի։ Ուրեմն այս լուսաւոր փոքր կէտը հաստատուն աստղ մը չէր. բայց այսու ամենայնիւ, Հրատ և Լուսընթագ մոլորակաց մէջ տեղը շրջող անհամար փոքր մոլորակներէն մին կրնար ըլլալ։ Սակայն բարեբաղդաբար Հալ ստուգեց թէ յիշեալ փոքր մարմինն հեռադիտական մոլորակաց չէր վերաբերեր, այլ հաւաստի կերպիւ Հրատայ մի արբանեակն էր։

Դեռ ասով չմնացաւ, այլ Հալ ուսուցիչն յիշեալ արբանեակն զընելով ու անոր շարժման հետեւելով, ուրիշ երկրորդ արբանեակ մ'ալ գտաւ առաջինէն աւելի պզտիկ և մոլորակին մօտաւորագոյն։

Ամերիկայի Ասաֆ Հալ աստեղագէտին այս գիւտը անմիջապէս Եւրոպիոյ գլխաւոր դիտարանաց հեռագրուեցաւ, և թեպէտ և առաջին անգամ յիշեալ գիւտին վրայ տարակուսական աչք նայուեցաւ, սակայն այսու ամենայնիւ յետոյ եղած բազում զննութիւնք լիովին ստուգեցին զայն։

Այս երկու փոքր մոլորակներն անընդմիջական կերպիւ 1877 տարւոյն դեկտեմբեր և հոկտեմբեր ամիսներուն մէջ զննուեցան Վաշինկթոնի նաւային դիտարանին մէջ, և իւր հրաչափական զննութիւններէն կը հետեւի թէ նոյն արբանեկաց տրամագիծն 10 կամ 12 քիլոմեդրէն անդին չանցներ։ Ցիշեալ արբանեակներէն Ֆոպոս, որ լուսաւորագոյնն և հաւանականաբար մեծագոյնն է, իւր փայլունութիւնն տասներորդ կարգի աստղի մը փայլունութեան, իսկ երկրորդ արբանեկին կամ Տէյմոսին փայլունութիւնն 12երորդ աստղի մը փայլունութեան հաւասար է։ Ֆրամարիոն աստեղագէտն այս արբանեկաց վերայ խօսելով կ'ըսէ թէ «նուազ նշանաւոր դէպք մը չէ, որ այս երկու լուսաւոր կէտերն՝ որոնց տրամագծից տարածութիւնք փոքրագոյն մասն-ին-ին աւելի է, 15 միլիոն հեռաւորութենէ մը, մարդկային հանճարին գոյացութիւնն եղող դիտակաց միջոցաւ տեսանելի ըլլան»։

Ասա կը վերջացնենք մեր յօդուածը, կարծելով թէ մեր տակաւ գրչին միջոցաւն կրցանք բաւականապէս ծանօթացնել մեր յարգոյ ընթերցողներն Հրատայ արբանեկաց հետ։

ՀԵՐՈՆԻՄՈՍ ԲԱՐՍԵՂԵԱՆ
Ուսուցիչ Աստեղագիտութեան

ՄԱՆՐԱԼՈՒՐՔ

ԵՆԻՆԵՐՈՒ ԱՌՈՒՐՈՒՆԴԸ. —Երկրագործական թերթ մը մանրամասնօրէն կը նկարագրէ այն աւերումներ, զորս մեր պարտիզաց մէջ կը գործէ եղնակն, պարկեշտ դէմքով և ոսկեճամուկ կեղեւով եղնակը (թուլթ պէօճէյ), որ մեր տըզայական խաղուց զոհ կը լինի։

Եղնակը, կ'ըսէ նոյն լրագիրը, Ֆրանսայի մէջ ամենէն երկիւղալի պատուհասներէն մին է։ Իւր աւարառութիւնք կը տարածին ամեն վայկութեան, ամեն դաշտի, ամեն պարտիզի և ամեն անտառի վրայ։ կատարեալ վիճակի մէջ՝ տերեւները, իսկ որդ վիճակի մէջ արմատները կ'ուտէ և ընդ ամենն երեք ամիս կ'ապրի։ Ապրիլ ամսոյ մէջ երեւան կ'ելնէ, եթէ գարունը մեղմ է. մայիս ամսոյ մէջ կը կազմուի, և մինչև յունիս ամսոյ կէսը կ'աճի։ Թեւաւոր միջատը գրեթէ վեց շաբաթ միայն կ'ապրի։

Մայիսի վերջն, էգը հաւկիթներ կ'ածէ, որոց թիւը կը հասնի 30էն մինչև 50, և որք դեղնորակ և կանեփի սերմի չափ խոշոր են։ Ցուլիսի մէջ որդերը դուրս կ'ելնեն, և իրը երեք տարի կ'ապրին՝ աճելու և ուտելու համար։ Առաջին տարին, իրենց մորթը կը փոխեն և ձմեռն անշարժ՝ հողին տակ խմբովին կ'ապրին ցուրտէն և ջուրէն ապահով լինելու համար։ Բայց յաջորդ գարնան, կը ցրուին և ըստ երեկրեայ ուղիներ կը փորեն ամեն տեսակ արմատ կրծելով. եւ յակենի, լուբիա, կաղամբ, գետնախնձոր, կանեփ, բանջարեղէնք, ընդեղէնք երենց սիրելի կերակուրներն են։

Այն հեռաքրքրաշարժ եղելութեանց մէջ, զորս նոյն լրագիրը կը պատմէ եղնակաց վրայ, հետեւեալ երեքը կը տեսնուին։

1804ին, եղնակի բազմաթիւ հողմավար խումբեր Ցուրիխի լճին մէջ իջան և օդն ապականեցաւ երենց դիակաց արտաշնչութեամբ։

1832 մայիս 18ին, Ֆրանսայի մէջ, եղնակաց խումբ մը կուրնէյլեն գիւղաքաղաքի ճեպընթաց կառքին վերայ իջաւ այնքան բազմութեամբ որ կառքն տիպտեցաւ ետ դառնալ։

Վերջապէս, 1841 մայիսին, եղնակի ահագին խումբեր, Մաքսի փողոցին մէջ և Սօնդեռտին կամուրջին վրայ չընդարձակութիւնն արգիլէլ յետոյ, Մաքսէնի այգիներուն վրայ իջան։

Ստորին Սէնի հողատէր մը կը հաւաստէ թէ տարի մը 18,000 ֆրանք կորսնցուց եղնակաց պատճառաւ, որք 100 հեքթար տարածութեամբ այգի մ'աւերեցին։

ԱՂԷ՝ ՀԻՆԳ.—Ֆրանսայի մէջ աւելի կամ պակաս ծանր կերպիւ կը պատժուի ամուսին մը, որ իւր կինն յանկարծուի կը ծեծէ։ Սակայն այսպէս չէ Աստրիոյ մէջ, ուր օրէնքը կ'արտօնէ ամուսնոյն ծեծել իւր կինն։

Այսպէս, նորատի կին մը, որ փոքրիկ պաշտօնէի մը հետ ամուսնացած էր, վերջին օրերս գանգատած էր այն գէշ վարմանց համար, որոց ենթակայ կը լինէր իւր ամուսնոյն կողմէ, առանց ո՛ր և է պատճառի։ Դատարանն յայտարարեց թէ ամուսին մը կատարեալ իրաւունք ունի իւր կինը ծեծելու, եթէ զայն ուղղելու ուրիշ միջոց չի գտներ։ «Ընտանեաց պետն, յարեր են այս անհատաւալի դատաւորներն, բացարձակ տէր է իւր տան մէջ և ոչ ոք կրնայ զայն արգելուլ իւր կինն, իւր տղայները, նոյն իսկ իւր ծառայները ծեծելէ, եթէ այդ պատիժներն հարկ դատէ։»

Արդ, տիկնայք, աւասիկ կանչաւ ձեզ ծանուցինք. եթէ գաւազանի հարուածներ ուտելու ախորժակ ունիք, Աստրիացւոյ մը հետ ամուսնացէք։

1881 դեկտեմբեր 12.—Ֆրանսայի մէջ աւելի կամ պակաս ծանր կերպիւ կը պատժուի ամուսին մը, որ իւր կինն յանկարծուի կը ծեծէ։ Սակայն այսպէս չէ Աստրիոյ մէջ, ուր օրէնքը կ'արտօնէ ամուսնոյն ծեծել իւր կինն։

Այսպէս, նորատի կին մը, որ փոքրիկ պաշտօնէի մը հետ ամուսնացած էր, վերջին օրերս գանգատած էր այն գէշ վարմանց համար, որոց ենթակայ կը լինէր իւր ամուսնոյն կողմէ, առանց ո՛ր և է պատճառի։ Դատարանն յայտարարեց թէ ամուսին մը կատարեալ իրաւունք ունի իւր կինը ծեծելու, եթէ զայն ուղղելու ուրիշ միջոց չի գտներ։ «Ընտանեաց պետն, յարեր են այս անհատաւալի դատաւորներն, բացարձակ տէր է իւր տան մէջ և ոչ ոք կրնայ զայն արգելուլ իւր կինն, իւր տղայները, նոյն իսկ իւր ծառայները ծեծելէ, եթէ այդ պատիժներն հարկ դատէ։»

Արդ, տիկնայք, աւասիկ կանչաւ ձեզ ծանուցինք. եթէ գաւազանի հարուածներ ուտելու ախորժակ ունիք, Աստրիացւոյ մը հետ ամուսնացէք։

1881 դեկտեմբեր 12.—Վերջին օրերս Թատրոններու մէջ յաճախ պատահած հրդեհներու առթիւ, կարեւոր է գիտնալ թէ 1881 տարւոյն մէջ 41 թատրոն, կրկէս եւ այլն հրոյ ճարակ եղած են, որոց 18 ը Միացեալ Նահանգաց, 2 Ֆրանսայի, 6 Անգլիոյ, 1 Պելճիոյ, 1 Ռումանիոյ, 1 Պուլգարիոյ, 1 Ռուսիոյ, 2 Գերմանիոյ, 2 Սպանիոյ, մին Շուէտի և մին Անգլիական կղզեաց մէջ կը գտնուէին։

1883 տարւոյ մէջ, այս տեսակ 19 հաստատութիւնք հրոյ ճարակ եղած են, որոց 6 ը Ռուսիոյ, 2 Գերմանիոյ, 2 Հունգարիոյ, 3 Ամերիկայի, 4 Անգլիոյ, մին Իտալիոյ և մին Ճաբոնի մէջ կը գտնուէին։

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

—

Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք թէ վերջին պարահանդիսի առթիւ հետեւեալ նուէրները ղրկուած են այս անգամ Հայոց Միացեալ ընկերութեանց.

Մանչեսթերի ազգայնոց Առաջնորդ Գեր. Տ. Սուքիաս վարդապետ Պարոնեանի ձեռամբ հանգանակեալ հետեւեալ Պատ. ազգայիններէ.

Մեծ. Տեարք	Անդ. Ռուպ.
Գ. Եսայեանէ	2
յեղիազարեան եղբարց	2
Յ. Յակոբեանէ	2
Ս. Սպարթալեանէ	2
Մ. Թօգալեանէ	1.16
Յ. Հարէնցէ	1
Պ. Գրիգորեանէ	1
Ա. Տատուրեանէ	1
Ա. Հարէնցէ	1.18
Յ. Յովակիմեանէ	0.18
Գուլումճեանէ	1.18
Ոսկի օսմ. 16 95 1/2.	15.10
Բարիզի ազգայիններէն Մեծ. Ռաբիկ էֆ. Մարկոսեանէ	1

Ի դիմաց Հայոց Միացեալ Ընկ.
Տնօրէն Ժողովոյ
Վ. Ատենադպրի Վ. Ատենապետի
Յ-ԷՐ Յ. Թաշեան Հ. Գալշեան
Կ. Պոլիս 28 մայիս 1884

ՎՐԻՊԱԿ

Մեր երէկուան եւ առջի օրուան թուերով հրատարակեալ Տ. Ռ. Յ. Պերպէրեանի «Դարձեալ Աբեթեք եւ կեդրոնական վարժարան» վերնագրով յօդուածոյն Ա. մասին Բ. սիւնակին մէջ «ուրիշ կերպիւ ըմբռնել» պիտի ըլլայ «ուղիղ կերպիւ ըմբռնել» եւ Բ. մասին վերջին սիւնակին մէջ «չնչանակէ իսկ» պիտի ըլլայ «չնչանակեն իսկ»։

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
Կ. Ս. ԻՖԹԻՃԵԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի չահանէ հայվանաթը իտարէսի իշուն Գալիքրատիա իսկէլէսինտէն եէլքէն սէֆինէսի, իլէ տերիսաատէթտէ Գասըմ բաշատա վազը չայիր անպարքնա նագլը լազմ կէլէն կիյահէրն նագլիէսի միւնագասա օլունճաղընտան մէզքիւր կիյահէրն հազիրանը բուսինին թէքինճի ճուսա իրմէսի կիւնի լէ. վազիմաթը ուսուսիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի խուսուսընտա զազեթաչարա իլան օլընմասը։

29 մայիս 1300

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

ԻԼԱՆ

Եիւզտէ իւչ պէյազ ամէրիգանլէ մախլուլի լաճիվերիմ նէֆէր չուսասը գերփընթըսը վէզնի ամիդ

(*) Այս մոլորակին կարմիր գոյնին համար է որ մեր նախնիք հրոյ կոչած են զայն, այսինքն կրակի գոյն ունեցող։

(*) Հոմերի, Իլիական. Երգ ժե.

գըյէ օն սէքիզ պին եէտի եիւզ եէ-տի, վէզնի ճէտիտ գըյեէ եիկիրմի տէօրթ պին, պէհէր գըյեէի ճէ-տիտի եիկիրմի սէքիզ բարա։

Իզմիտ վէ ֆէսխանէ լաճի-վերտ նէֆէր չուհասը գըրբընթը-սը վէզնի ալթիդ գըյեէ իւչ պին սէքիզ եիւզ տօքսան եէտի, վէզնի ճէտիտ, գըյեէ պէշ պին, պէհէր գըյեէի ճէտիտի օլթուզ ալթը բա-բա։

Պօղ ապա գըրբընթըսը վէզնի ալթիդ գըյեէ տօգուզ պին իւչ եիւզ էլի իւչ պուչուգ, վէզնի ճէտիտ գըյեէ օն իքի պին, պէհէր գըյեէի ճէտիտի եիկիրմի իւչ բարա։

Գուրշունի չուհա գըրբընթըսը, վէզնի ալթիդ գըյեէ վէզ-նի ճէտիտ եիւզ, պէհէր գըյեէի ճէտիտի գըրդ պէշ բարա։

Պեյազ պէզ գըրբընթըսը վէզնի ալթիդ գըյեէ եիւզ էլի ալթը, վէզ-նի ճէտիտ գըյեէ, իքի եիւզ, պէ-հէր գըյեէի ճէտիտի գըրդ իքի բարա։

Մախլութ պէզ վէ նէֆէր ա-պասը գըրբընթըսը, գըյեէի ալթիդ պէշ եիւզ գըրդ պէշ օգդա պէշ տիրհեմ վէզնի ճէտիտ գըյեէ եէ-տի եիւզ, պէհէր գըյեէյի ճէտի-տի օլթուզ ալթը բարա։

Լաճիվերտ զապիթան չուհասը գըրբընթըսը գըյեէյի ալթիդ էլի սէքիզ պին պուչուգ, գըյեէյի ճէ-տիտ եէթմիշ պէշ, պէհէր գըյեէ-յի ճէտիտի սէքսէն իքի բարա։

Մաի պէզ գըրբընթըսը գըյեէ-յի ալթիդ եիւզ էլի ալթը, գըյեէ-յի ճէտիտ իքի եիւզ, պէհէր գը-յեէ ճէտիտի օլթուզ պիր բարա։

Նիզամիէ էլպիսէ անպարընտա մէվճուտ օլուպ, անպարը մէզքիւ-տէ միւզայէտէսի պիլ իճրա ֆի-րուսլութ օլունանճաղը էվվելճէ իլան օլունան սէքիզ գալէմ մուրագգամ իլ մէգալ չուհա վէ ապա վէ պէզ գըրբընթըլարը չուրութը մուգար-ըն իլէ իճրա օլունան միւզայէ-տէսինտէ ֆիեալթը մուրագգամաը իլէ թալիպի լօհտէսինտէ օլուպ հազիրանը ըումինին պէչինճի սալը կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւ-զայիտէլէրի պիլ իճրա, մէզքիւր կիւնտէ գարարը գալթիսի վերիլէ-ճէկինտէն իչթիրասընա թալիպ օ-լանլարտան վէ ալթընճը չէհարչէն-պիհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ զամանընա բարկիպ պուլունանլարը լէվազի-մաթ տայլրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

30 մայիս 1300 3

Պոզ Սէրասէրէ

ԻԼԱՆ

Ասաքիրի չահանէ մուզիքա պէօլիւքլէրի իչուն միւպայեա օ-լունանագ սէքիզ պանտօ ՄՈՒԶԻ-ՔԱ ԱԼԷԱԹԸ Մաճարիստան տալի-լինտէ պօ.էտրա գըլթասընտա Բը-րակա չէհրինտէ վագը զըմալ ֆապ-ըիգասը մասուլաթ ըստան օլմագ իւզրէ մէվգիի միւնագասայա գօ-նուլմուշ օլտուղընտան, իթայա թալիպ օլանլարը հազիրանը օսը-նա գատար լէվազիմաթը ումումի-յէ տայլրէսինէ կէլմէլէրի իլան օ-լունուր։

31 մայիս 1300 3

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ դէմ Անէլէոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտէսայի

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդանա	2,000	Լէբանոն	4,500
Անգլիա	3,000	Մարիա	4,300
Արիս	1,300	Մարսիլիա	2,500
Գասանա	3,500	Մելբ	2,000
Գէորգիոս	2,200	Նէրս	2,000
Գրանտ	2,000	Օրէլբ	3,000
Դէլբ	2 600	Օրլանտա	3,000
Գոլէյթա	2,500	Օրէնդա	4,500
Գոմէս	2,100	Օդդա	2,000
Գոդա	2,000	Բուլգարիա	1,200
Գոմ	2,700	Բուլգարիա	3,200
Տէրա	2,500	Բուդէ	1,700
Տօմնա	1,800	Քիդա	2,800
Տրոյա	2,600	Ռիւլդա	4,400
Էրմդա	2,600	Ռիւլդա	3,200
Ֆուլդա	800	Ռուլը	3,000
Ֆէրա	1,700	Ռոմանա	5,500
Ֆլորինա	1,600	Ռոմէ	3,500
Կուլէլմա	5,500	Սուլթան	4 000
Կէրասա	2,200	Սուֆֆա	2,000
Կոլդ	1,300	Սէլվէյա	2,000
Կրէտա	2,200	Սուրենդա	4,300
Հանիա		Թասոս	1,200
Հէրտ	2,000	Թ. Ուէլսըն	3,000
Հիրանէյա	3,000	Փիլիբ	1,300
Հիմարէրդ	1,200	Փուլտա	2,800
Ճիանա	2,300	Քասանդրա	3,600
Քիլբա	2,000	Եէրասա	3,600
Քոնա	2,200	Զեդրա	1,000
Լէս	2,000	Զէրտ	140

Թուլդա չոգենաւը, նաւ. Մոնրո, Անգլիայէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով, եւ իւր բեռը պարպելէ յետոյ Ստէսա պիտի ուղեւորի։

Եէրասա չոգենաւը, նաւապետ Սուլսպի, Անգլիոյ մէջ բեռ կ'առնու, եւ յունիս 12ին պիտի մեկնի Պոլիս եւ Օտէսա երթալու համար։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւսէֆ խան, Ղալաթիա

Նաւատերաք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներ՝
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլի, Մէնչէսթրի և Օտէսայի դէմ կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒԻ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Գրէս
Աբարտ	2,500	Ռոբերս
Աբդոպիա	2,500	Քրուիքշանք
Լատոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասկոնիա	3,500	Մարշ
Բոսֆէլիա	2,800	Ֆօթբրոմի

Բոսֆէլիա չոգենաւն յունիս 16ին Օտէսայէն աստ կ'սպասուի։

Այա Սոֆիա չոգենաւը, յունիս 23ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի։

Այա չոգենաւք կրնան փոխադրութիւններ ալ ունենալ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու եւ Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն եւ հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
Գործակալ

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆԴ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանոնաւորապէս կը բանի Լիվերբուլի և Աբերտէլէյ դէմ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալդերէյան	2,500	Ֆոլֆինեան	3,700
Ալ.զոլեան	2,500	Ֆլորինեան	3,700
Անդալուզիան	2,500	Ֆլորիդեան	3 700
Աբերդինեան	2,500	Իոպերեան	5,500
Աբասիան	3,700	Իլլէրեան	4,500
Պալմերեան	6,000	Իորքեան	5,500
Պալլիրեան	6,000	Լէսպեան	2,200
Քոմրիէլեան	800	Լէյլանդեան	2,500
Սայրենեան	2,000	Լէսպան	800
Տորոյ	700	Օքսֆորդ	700
Էմբրեզը	3,700	Բիրմեան	3,800
Ֆոլեան	3,700	Վալենսիան	6,800
Ֆոլէրնեան	3,700	Վէրճինեան	6,800

Ֆոլեան չոգենաւը, նաւապետ Համպլին, յունիս 20ին Օտէսայէն վերադառնալով վաճառք պիտի սկսի առնուլ ՈՒՂՂԱԿԻ Լիվերբուլի համար։

Շաբաթական չոգենաւերու նոր գիծ մը հաստատեցաւ Լիվերբուլի եւ Պոսղընի միջեւ, եւ ստորագրեալս հեղուկէ զատ ուրիշ վաճառք կ'ընդունի օրինաւոր սակագներով։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի.

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐԴ ԼԱՖՈՆԴԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւսէֆ խան, Ղալաթիա

Նաւատերաք, Պարոնայք Ֆրէտ. Լէյլանտ եւ ընկ. Լիվերբուլ
Գործակալներ՝
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Զմիւռնիա, Պ. Պ. Քարվէր Եղբարք.
Ալեքսանդրիա, Կ. Լ. Վահման եւ ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրոկօրտադոյ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդոլ եւ ընկ.

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ ամէն տարի մ'անգամ կը բանի Լիվերբուլի և Մէնչէսթրի դէմ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալիա	3,000
Ատլաս	3,000	Մարսէյ	2,500
Ալբիոն	3,000	Նարի	2,500
Գարնիա	4,600	Բալդիա	5,000
Գաթնիա	3,800	Բալդիա	3,200
Գալլէ	2,500	Բալթիա	3,000
Գրիֆիզ Գոսֆ	1,200	Սէրվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սէրիա	4,600
Գարգալոնիա	4,700	Սարկոս	3,000
Շերդոսկի	2,000	Սամարիա	3,000
Ֆէրարա	2,500	Սիրոն	3,000
Կուլէա	4,000	Թարսիա	3,000
Քէրոս	2,500	Թրինիտոս	2,500
Մարոնի	3,000		

Քէրոս չոգենաւը, նաւ. Ճոնէս, յունիս 27ին Լիվերբուլէն աստ կ'սպասուի։

Սորագրեալս արտօնութիւն ունի ճանրարդ եւ վաճառք ընդունիլ Նիւ Եորքի եւ Գոսղընի, ինչպէս նաեւ Միացեալ-Նահանգաց ուրիշ կողմերուն համար՝ օրինաւոր սակագներով։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ, Գործակատար.
Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա։

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլ և Մէնչէսթրի դէմ բանող շոգենաւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանբրա	4,200	Ուէլսի	3,000
Ֆորս	4,000	Նեբրիս	3,000
Օսմանլի	[illegible]	Զեբրա	3,000
Սեսսարբի	[illegible]	[illegible]	1,700
Թեպլ	[illegible]	[illegible]	800
Մակրա	[illegible]	[illegible]	800
Մարիա	[illegible]	Յեսնել	700

[illegible] նաւ. Հալ, յունիս 16ին [illegible] ուղեւորի Զմիւռնիոյ [illegible]

[illegible] նաւ. Քուրբը, յունիս 20ին [illegible] ասա կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

[illegible] յոյիշեալ չոգենաւք շքեղապէս արգարաւած են ճանրորդներու համար.
Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՂ եւ ԸՆԿ.
Գործակատար
Մէյտանլըգ փողոց, Պոլիս
Ցնօրէնութիւն, Լիվերբուլ,
ՃԷՑՄՍ ՄՈՍ եւ ԸՆԿ.
31, Ճէյմս Սգրիդ, Լիվերբուլ

Գործակալներ՝

Ալեքսանդրիա	Ռ. Ճ. Մոս եւ ընկ.
Աւժէ	Է. տը Լաքրուա
Պէրութ	Լէվի, Ֆրանք եւ ընկ.
Կ. Պոլիս	Ճ. Վ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Դարդանէլ	Է. Կրէչ
Ճիպրալթար	Սմիթ, Իմոսի եւ ընկ.
Մալթա	Սմիթ եւ ընկ.
Զմիւռնիա	Ֆ. Ուիթոլ եւ ընկ.
Շիրա	Ն. Ֆ. Բէզրոքուլոյ

Ա[illegible] Ապահովութեան [illegible]

[illegible]

Գիրնե[illegible] զեկուցեանց համար պէտ[illegible]
[illegible] ՈՒԻԹՈՂ եւ ԸՆԿ.
[illegible] Մէյտանլըգ փողոց
կամ Ղալաթիա, Ասա խան Թիւ 9։

Ն. ԲԱՔԷ ԷՆԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Մարսիլիոյ և Բոնիի դէմ կանոնաւորապէս բանող

Մեկնում Մարսիլիայէն ամէն տասն եւ հինգ օրն անգամ մը չորեքշաբթի օրերը։

Ուղղիչ և օրէ ուղեւորներու

Տրապզոն, Պաթում եւ Բոգի պիտի երթայ Անդրիէ շոգենաւն, որ յունիս 4ին Մարսիլիայէն եւ յունիս 11ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լ'Աբդիէ։

Նաւուղղեալ, ուղեւորութեան եւ այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատարն
ԹԻՆԻՈՒԹ ԲԸՊՈՒԼ
Մոսհանէ փողոց, Թիւ 141

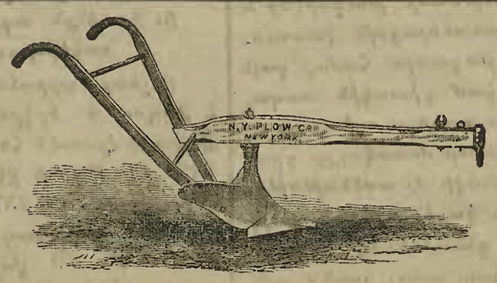

Ս. Մ. Մինասեան և ընկերաց Ամերիկեան վաճառատան մէջ կը ծախուին Ամերիկայի երկրագործական գործիքներ։ Զանազան տեսակ արօրներ։ Մսրացորեն վար տուող գործիք, մեծ և փոքր։ Ցորեն մաղելու գործիք մեծ և փոքր։ Քբեբէ ու խոտ ջարդող գործիք։ Զանազան գործիքներ բանեցնելու համար ձիով դարձող մեքենայ։ Պարտէզի գործիքներ։ Հրդեհի փոքր ջրհան և այլ զանազան Ամերիկայի ջրհաններ։ Այլ և այլ պտղոց ջուրերը հանելու գործիք։ Ջիներու և արջառաց կերը մանրելու աղօրիք, և այլն և այլն։

Ամերիկեան վաճառատուն ի Ղալաթիա կոստանդնուպոլսոյ։

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. լիր.

Արտօնեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ »	2,500,000
Վճարեալ դրամագլուխ	625,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի պատահակա. նութեանց դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահակա. նութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյն	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company

ՆՕՐԹՀԷՐՆ

Լոնդրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն Անգլ. լիր.

Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ դրամագլուխ	300,000
Պահեստի դրամ հըրդեհի պատահականութեանց դէմ	778,889
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,670,519
	2,749,408
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	460,126
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1882 տարւոյ	245,161
	705,287

Սորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի գրութեան մը մէջ կը գտնուի; որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ հաւասարական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն՝ Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բընդունուս ի'զգինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնան ընդունուիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Գալատայի մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն եւ. գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool

Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Սորագրեալս, չոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն եւ այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Ղալաթա Քօմիսիոն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար չէշէլ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈՒԵԱՆ

ՏՈՔԹՈՐ ՃԷԼԱԼԵԱՆ

Պատիւ ունի ծանուցանել արդոյ հասարակութեան թէ իւր յանախորդաց ամէն կերպով դիւրութիւն ընծայելու համար այս անգամ իւր հիւանդ ընդունելու տեղը փոխադրած է Ղալաթիա, Քօմիսիոն խանի դրան դիմացը, Խավեար խանի դրան կից Թիւ 13 տունը, ուր ամէն օր պիտի գտնուի, վերէն ալ առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Գաղղիական, միզանցքաբորբքման եւ ամէն կարգի ծննդական գործարանաց վերաբերեալ ախտեր դարմանելու՝ որք են իւր մասնագիտութիւնն։

ԿԱՐԴԱՑԷՔ ԵՒ ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ

Կը փութամ ծանուցանել պատուարժան հասարակութեան թէ Պոլիս կամուրջին մօտ ի Վալիտէ խան Թիւ 6 ԱՍՏՂԻԿ անուամբ վաճառատուն մը բացած եմ, ուր ամէն տեսակ ընտիր նպարեղէնք եւ ուտելիք կը ծախուին մեծ եւ փոքր քանակութեամբ։

Այս վաճառատան բոլոր ապրանքներն իրենց գներու չափաւորութեամբ եւ տեսակներու զանազանութեամբ ընտիր են։

Պատուարժան Հասարակութիւնը կրնայ ապահով ըլլալ թէ ամէն փոյթ եւ խնամք պիտի տարուին մեր բոլոր յաճախորդները գոհացնելու համար։

20—19 Թովմաս Սարգիսեան

ԴԵՂԱՐԱՆ ԷՐՃԻԵԱՆ

ԵՒ ԶԿԱՆ ԻՒՂԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

Եէնի ճամի Բօսթանճանէին դիմաց 12 թուով Դեղարանն այս անգամ Դեղարան Էրճիեան անուանով կը շարունակուի. ու մօտերս Նորվեկիացի ամենաընտիր ձկան իւղէն մեծ քանակութեամբ բերուած ըլլալով՝ օրապով ու տակառով կը ծախուի. նաեւ այլ եւ այլ ընտիր քսենեաքներ (ֆին չամանք) հատով եւ անտուկով կը տրուի։

Ցիշեալ Դեղարանն ամէն օր Տօք. Տաարբեան առտուները եւ Տօք. Այվազեան էֆէնտին կէսօրէն մինչեւ իրիկուն կը գտնուին։ 19

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՑ ՓՈՐՍԱ

Ղալաթիա 1 յունիս.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԵԱՆ

(Օսմ. ոսկին 100 ղրուշի հաշուով)

Լոնտրա 3 ամիս, ղրշ. 110, 5 առ Անգլ. լիր.
Ֆարիզ 3 » Ֆր. 22,90 առ Օսմ. լիր.

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմ. Ֆոնտ. գոցուեցաւ	8,57
բացուեցաւ	8,56 1/2
կէս օրին	8,58 1/2
Եգիպտ. միաց. բաց. ոսկի	67,15
Բուսմէլիի երկաթուղի	45,
	Անգլ. լիր
Սօսիէթէճիֆէնէրալ	3,50
» Օթոման	3,50
Կ. Գոլսոյ Գանքան	6,55
Քրէտի ֆէնէրալ 6%	Օսմ. լիր 7,15
Փոխ. 1863 (Մուխ-ն) 6%	Ֆր. 56,
» 1865 » 6%	50,50
» 1869 (Բինար) 6%	45,
» 1872 (Գոն տիւ Թրէզոր)	16,50
» 1873 (Բինար) 6%	41,
Լաւրիում	110
Թրամուայ Օսմ. լիր	290
Թղթադրամ	
Հէվալէսիզ	10
Բէրօր	

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՓՈՐՍԱ

Լոնտրա 12 յունիս

Անգղ. Ֆոնտ.	99 7/8
Օսմ. »	8 1/8
Փոխ. 1865	10 1/4
» 1869	9 1/4
» 1871	66 1/4
» 1872	16
» 1873	8 1/4
» 1877	79
Գանք Օթոման	18 3/4
Ռուս. փոխ. 75ի	90 1/8
Սիպտ. միացեալ	61 1/8
» արտօնեալ	87
Տայրա Սանիէ	60
Փոխ. Ռօշիլա	84 1/2
Փոխանակագիր Փարիզի վրայ	,

Փարիզ 12 յունիս.

Գաղղ. Ֆոնտ.	3 0/0	79,18
» »	4 1/2 0/0	108. 10
Օսմ. Ֆոնտ.		8,22 1/2
Փոխ. 1865	Ֆր.	52
» 1869		48
» 1873		42,
Օսմ. Երկաթուղի		42,50
Գանք Օթոման (գ. կ.)		657,50
Քրէտի Լիոնէ (գ. կ.)		560
Ռուս. փոխ. 5 առ 0/0 (1877)		
» » Արեւելեան		98 3/8
Իտալ. Ֆոնտ.		97,12 1/2
Եգիպտ. միացեալ		308 75
Փոխանակագիր Լոնտրայի վրայ		25,21

Վիէննա 12 յունիս.

Փոխ. Լոնտրայի վրայ	,
Բուսմէլիի երկաթուղի	,

ԿԷՍ ՕՐ 4,21